

PŘÍLOHA INFORMACÍ PRO ORGÁNY ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍHO ŘÁDU

časopisu Urbanismus a územní rozvoj

INFORMACE O VYDANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH, ČLÁNCÍCH A PUBLIKACÍCH

SBÍRKA ZÁKONŮ 2001

Částka 40 - čís. 100

Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na ŽP). Mění zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, a zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na ŽP. Účinnost od 1. 1. 2002.

Částka 42 - čís. 107

Vyhláška MZdr o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných. Stanoví mj. požadavky na umístění, prostorové a dispoziční uspořádání, na zásobování vodou a odstraňování odpadních vod, na větrání a osvětlení, vytápění a hygienická zařízení provozoven. Účinnost od 26. 3. 2001.

Částka 43 - čís. 109

Úplné znění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jak vyplývá z pozdějších změn.

Částka 44 - čís. 113

Sdělení MMR, kterým se vyhláší 2. změna a doplněk závazné části územního plánu velkého územního celku Hradecko-pardubické sídelní regionální aglomerace.

Částka 48 - čís. 119

Zákon, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Účinnost od 1. 5. 2001.

Částka 48 - čís. 120

Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. Účinnost od 1. 5. 2001, část od 1. 9. 2001.

Částka 55 - čís. 135

Vyhláška MMR o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci. Účinnost od 24. 4. 2001.

Částka 57 - čís. 142

Zákon, kterým se mění zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 26. 4. 2001.

Částka 58 - čís. 145

Zákon, kterým se mění zákon č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze. Účinnost od 27. 4. 2001.

Částka 58 - čís. 146

Zákon, kterým se mění zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 27. 4. 2001.

Částka 62 - čís. 156

Vyhláška MZdr o ochranných pásmech přírodního léčivého zdroje v Hronově (okr. Náchod). Účinnost 1. 8. 2001.

Částka 63 - čís. 162

Vyhláška ČÚZK o poskytování údajů z katastru nemovitostí ČR. Účinnost od 1. 6. 2001.

Částka 63 - čís. 163

Vyhláška ČÚZK, kterou se mění vyhláška ČÚZK č. 190/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se mění katastrální zákon. Účinnost od 1. 6. 2001.

Částka 64 - čís. 164

Zákon o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon). Účinnost od 18. 6. 2001.

Částka 65 - čís. 168

Zákon o dálničním obchvatu Plzně. Účinnost od 22. 5. 2001.

VĚSTNÍK VLÁDY

Částka 3/2001

Seznam právních předpisů a směrnic (instrukcí) týkajících se činnosti orgánů krajů, okresních úřadů a orgánů obcí, aktualizovaný k 31. 12. 2000.

VĚSTNÍK MMR

(stálá příloha periodika Obec a finance)

Územní plánování a stavební řád:

- Postavení MMR v procesu pořizování ÚPD.
- Digitální územně technické podklady jsou i pro veřejnost.
- Možnost přímého zákroku pro odvrácení nebezpečí.
- Problematika přetlakových hal a tenisových kurtů.
- Stavební úřady ve vztahu k projektantovi.
- Územní působnost občanských sdružení není omezena.

VĚSTNÍK MŽP

Částka 4/2001

Sdělení rozkladové komise o výkladech právních předpisů, přijatých výkladovou komisí ministra životního prostředí:

č. 12/2001 - Vydání předchozích souhlasů podle § 13 odst. 3 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů: „Předchozí souhlas podle ustanovení § 13 odst. 3 zákona o geologických pracích vydává ministerstvo ve správním řízení formou správního rozhodnutí“.

(Pozn.: Jedná se o předchozí souhlas potřebný pro vydání územního rozhodnutí ve vymezeném území se zvláštními podmínkami geologické stavby.)

Částka 5/2001

2. Metodický pokyn odboru odpadů MŽP k zákonu o odpadech týkající se nakládání se stavebními a demoličními odpady.

(Pozn.: Týká se ustanovení § 26 odst. 4 písm. b) zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož okresní úřady dávají vyjádření v územním a stavebním řízení z hlediska nakládání s odpady.)

PRÁVNÍ PRAXE

Číslo 4/2001

JUDr. František Pěcha: K rozšíření oprávnění soudů na úseku zřizování věcných břemen.

Autor komentuje doplnění § 151o občanského zákoníku o oprávnění soudu zřídít na návrh vlastníka stavby věcné břemeno spočívající v právu cesty přes přilehlý pozemek.

BULLETIN STAVEBNÍ PRÁVO

Číslo 4/2000

Z obsahu:

- Kolektiv autorů: Věcný záměr právní úpravy vyvlastnění.
- J. Doležal: Součinnost dotčených správních úřadů v řízeních podle stavebního zákona.
- JUDr. V. Koukalová: Zákon o telekomunikacích v činnosti stavebních úřadů.
- Ing. arch. V. Vondrášek: Požár bývalého pivovaru v Praze 10 a zkušenosti s využitím nařizování podle § 91, 94 a 96 stavebního zákona.

PRÁVNÍ RÁDCE

Číslo 3/2001

Mgr. Ing. M. Němec: Nové označování podnikatelů - fyzických osob.

Autor seznamuje s novelou obchodního zákoníku k 1.1.2001, ve kterém se změnila dosavadní ustanovení (§ 8 až 12) o obchodním jménu.

Číslo 5/2001

JUDr. L. Nedorost, Nejvyšší státní zastupitelství, Brno: Sousedská práva.

Autor prezentuje názory na ustanovení § 127 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého je povinností vlastníka věci zdržet se všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv, ve vztahu k řízení podle § 5 obč. zákoníku (ochrana proti zřejmému zásahu do pokojného stavu).

JUDr. H. Neumannová, OkÚ Olomouc: Praktické otázky – obecně závazné vyhlášky obcí.

Odpovědi na 10 otázek týkajících se právní úpravy vydávání právních předpisů obcemi, jak je obsažena v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích.

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Číslo 17/2001

Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě, schválený usnesením vlády ze dne 21. 3. 2001 č. 270.

Číslo 19/2001

Potřebuje kodex pro stavebníky nový kabát?

Rozhovor s poslankyní Ing. H. Orgoníkovou k problematice stavebního řízení, stavebních úřadů, nekázně ve výstavbě a nového stavebního zákona.

E. Benešová, stavební úřad Prahy 3: Povolování drobných staveb. Autorka informuje o pojmu stavba, členění staveb, procesu ohlašování staveb a kdy se nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení.

Číslo 20/2001

Označování nemovitostí v listinách.

Na dotaz, jakým způsobem musí být v listinách, které se týkají vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem a dalších práv a skutečností, uvedeny údaje o jednotlivých nemovitostech, odpovídá v rubrice Poradna Ing. Bohumil Kuba.

SODNÍ JUDIKATURA ve věcech správních

Z obsahu č. 1/2001

- č. 743 (z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 10. 2000, čj. 30 Ca 113/2000-20). Podmínky pro odstranění stavby postavené na pronajatém pozemku. Týká se § 88 odst. 1 SZ, § 39 odst. 2 a 3 vyhl. č. 132/1998 Sb. a § 29 vyhl. č. 137/1998 Sb.

Z rozsudku vyplývá:

Při odstraňování staveb musí být dbáno na ochranu životního prostředí. Proto stavební úřady stanoví v podmínkách rozhodnutí o odstranění stavby i povinnosti směřující k úpravě pozemku po odstranění stavby, nezávadnému odvádění povrchových vod z něho, k vysazování zeleně apod. [viz § 39 odst. 3 písmeno d) vyhl.č. 132/1998 Sb.]. Nelze totiž připustit, aby pozemek po odstranění stavby zůstal neupravený, s navážkami, zbytky stavby a sutě, výmoly a jinými defekty.

Je-li však vlastník stavby odlišný od vlastníka pozemku, vzniká otázka, do jaké míry lze vlastníku odstraňované stavby nařizovat úpravy pozemku, na kterém stavba dosud stojí, aniž by to bylo možno hodnotit jako zásah do jeho vlastnických práv. Odpověď je nasnadě. Musí jít o takové podmínky, kterými se zajistí stav, který tu byl před realizací stavby. Mezi takové podmínky zcela nepochybně patří podmínky, jimiž je stavebníkovi ukládáno, aby po odstranění stavby upravil pozemek, případně jej zatravnil a tím zajistil i nezávadné odvádění srážkových povrchových vod vsakováním, zamezil obtěžování okolí prachem apod. Musí jít též o podmínky, kterými nebude vlastníku pozemku znemožněno jeho další využití.

Takto stanovené podmínky k odstranění stavby, spojené s určitou úpravou pozemku, jsou přiměřené a odpovídající povaze a určení věci. Pokud vlastník pozemku – pronajímatel – přenechal nájemci pozemek za účelem provedení dočasné stavby, jistě musel počítat s tím, že v souvislosti s jejím odstraněním musí být pozemek zase uveden do předchozího stavu.

– č. 744 (z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 10. 2000, čj. Ca 82/2000-51). Vyvlastnění pro vytvoření podmínek pro nezbytný přístup k pozemku a stavbě. Veřejný zájem při vyvlastnění. Týká se § 108 odst. 2 písm. d) SZ, § 9 odst. 5 zákona č. 229/1991 Sb. a § 9 vyhl. č. 137/1998 Sb.

Z rozsudku vyplývá:

I. S výjimkou zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (§ 9 odst. 5), nemá žádný z restitučních předpisů ustanovení, na základě nichž by bylo možno v souvislosti se změnami v subjektech vlastnického práva k pozemkům řešit i oprávněné zájmy jiných vlastníků. Při obnovování vlastnických práv oprávněným osobám proto vznikají případy, kdy vlastníci staveb a pozemků ztrácejí v důsledku restitucí dřívější (právně zabezpečené) přístupy ke svým nemovitostem, často jediné. Takovéto situace je možno v případě nezbytnosti řešit vyvlastněním podle zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Podle jeho § 108 odst. 2 písmeno d) lze totiž vyvlastnit nebo vlastnické právo k pozemkům a stavbám omezit pro vytvoření podmínek pro nezbytný přístup k pozemku a stavbě.

II. Podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Vyvlastnění je krajním zásahem do práv vlastníka pozemku, a musí být vždy provedeno jen v nezbytném rozsahu (§ 110 odst. 3 stavebního zákona). Proto také tam, kde je možno účelu vyvlastnění dosáhnout pouhým omezením práva, nelze vlastnické právo odejmout v plném rozsahu. Tento zákonný požadavek je nutno mít na zřeteli zvláště při vyvlastnění za účelem vytvoření podmínek pro nezbytný přístup k pozemku a stavbě, neboť ten bývá v naprosté většině případů řešitelný právě prostřednictvím rozhodnutí o zřízení věcného břemene, nikoli přímým vyvlastněním vlastnického práva.

III. V souvislosti s vyvlastněním používá stavební zákon pojem „veřejný zájem“, aniž by jej sám vymezil. Jeho naplnění proto musí být vždy prokázáno ve vyvlastňovacím řízení s ohledem na účel vyvlastnění. Obecně je však možno za veřejný zájem označit takový zájem, jehož nositelem je společnost. Takovým zájmem je zcela nepochybně i zájem na zabezpečení optimálního rozvoje života společnosti, zabezpečení součinnosti všech subjektů a činností v území s cílem dosáhnout jeho trvale udržitelného rozvoje. Tyto cíle a úkoly zabezpečuje podle stavebního zákona územní plánování. Právě z něho také vyplývá, že žádnou stavební aktivitu v území nelze vnímat izolovaně jako nějakou čistě soukromou iniciativu, jako jen osobní seberealizaci stavebníků, odtržené od rozvoje území, v němž k ní dochází, neboť jde o věc navýsost veřejnou. Právě proto, pokud již jednou byly povoleny stavby rodinných domků v území s přístupem přes pozemek, který byl v rámci restituce vrácen původnímu vlastníku, je v souladu s veřejným zájmem domáhat se obnovení takového přístupu. Je totiž zájmem společnosti umožnit vlastníku stavby, povolené veřejnoprávním aktem, její další nerušené užívání. Zvláště to pak platí pro případy, kdy stavby v okamžiku povolení měly zajištěn přístup z veřejné pozemní komunikace v souladu s obecnými technickými požadavky na výstavbu a posléze jej ztratily bez přičinění vlastníka stavby.

IV. Stanoví-li vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, že stavby musí mít zajištěn přístup z veřejné pozemní komunikace, nebo že se u staveb zřizuje kapacitně vyhovující připojení na pozemní komunikaci, nelze těmto požadavkům rozumět jinak, než že se jimi rozumí nejen pěší přístup, ale i příjezd pro vozidla.

V. V rozhodnutí o zřízení práva věcného břemene, zabezpečujícího přístup ke stavbě, není třeba vypočítávat její jednotlivé funkce a podmínky provozu, jež mají být věcným břemenem zajištěny. Ty vyplývají samy o sobě z povahy a druhu té které stavby, v jejíž prospěch je věcné břemeno zřízováno.

Jde-li o obslužnost rodinného domku, je nutno chápat obsah věcného břemene přístupu k němu v nejširším slova smyslu,

ovšem s omezením vyplývajícím z povahy a potřeb této stavby. Lze tedy pod jeho obsah podřadit vše, co je třeba pro řádné a nerušené užívání této stavby, a to včetně návštěv vlastníků či uživatelů rodinného domku. Případné spory o rozsah věcného břemene by byl příslušný řešit obecný soud.

Specifikace věcného břemene by přicházela v úvahu pouze tehdy, pokud by mělo jít o věcné břemeno jen k zajištění určitého konkrétního cíle (např. pro jízdu fekálního vozu k jinak nepřístupnému septiku).

- č. 749 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 8. 1998, čj. 5 A 27/96-26). Rozhodování o tvrzeném účastenství v řízení podle správního řádu. Týká se § 14 odst. 1 a § 59 a násl. správního řádu. Z rozsudku vyplývá:

Námítka toho, kdo tvrdí, že byl jako účastník řízení pomínut, uplatněnou poprvé až v podaném odvolání (rozkladu), je nutno řešit v rámci samotného řízení o odvolání nebo rozkladu (§ 59 a násl. správního řádu, resp. postupem podle § 57 odst. 1 spr. ř.). V této fázi řízení není již místo pro řešení této otázky samostatným procesním rozhodnutím o ní.

- č. 754 (z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 10. 2000, čj. 10 Ca 197/2000-16). Územní řízení – změna podmínek v území. Týká se § 41 odst. 1 SZ. Z rozsudku vyplývá:

Změnu podmínek v území jako důvod pro změnu rozhodnutí (§ 41 stavebního zákona) představují okolnosti nastalé objektivně v době pro vydání územního rozhodnutí. Za změnu podmínek v území nelze považovat počínání stavebníka v rozporu s předpisy stavebního práva.

- č. 763 (z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 3. 1997, čj. 6 A 40/96-67). Odklad vykonatelnosti rozhodnutí správního orgánu. Týká se § 52 odst. 1 a 2 správního řádu. Z usnesení vyplývá:

Odkladem vykonatelnosti rozhodnutí správního orgánu (§ 250c o. s. ř.) se nic nemění na tom, že i nadále jde o rozhodnutí, které je v právní moci. Odkladem vykonatelnosti územního rozhodnutí nelze proto zabránit tomu, aby stavební úřad nevydal stavební povolení; vydání stavebního povolení není „výkonem“ územního rozhodnutí a jeho předpokladem je právní moc, nikoli vykonatelnost územního rozhodnutí (§ 52 odst. 1 a 2 spr. ř.). Ta není nezbytnou náležitostí správního aktu.

Z obsahu č. 2/2001

- č. 767 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 8. 2000, čj. 7 A 89/98-35). Stavební zákon: vliv stavby na sousední pozemek. Týká se § 37 odst. 2 SZ. Z rozsudku vyplývá:

I. Stavební úřad v územním řízení při posuzování splnění obecných technických požadavků na výstavbu ve smyslu § 37 odst. 2 stavebního zákona zkoumá možnost vlivu umístované stavby na sousední pozemek podle skutečného stavu a podle stávajícího využití v době rozhodování. Nemůže přihlížet k ničím nepodloženému záměru zástavby sousedního pozemku ani k případnému budoucímu využití k účelu, který by předpokládal změnu charakteru pozemku.

II. Jestliže je vlastníkovu povoleno umístění stavby na pozemek zákonem předpokládaným postupem, nejde bez dalšího o porušení vlastnického práva vlastníka pozemku sousedního, ani o porušení rovnosti práv účastníků řízení.

- č. 774 (z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 2. 2001, sp. Zn. 30 Ca 206/2000). Námítky sousedů proti nově umístovaným stavbám. Týká se § 36 odst. 1, § 61 odst. 1 a § 88 SZ a § 8 vyhl. č. 137/1998 Sb. Z rozsudku vyplývá:

Namítají-li sousedé jako účastníci územního řízení či řízení o odstranění stavby, že by navrhovaná či dodatečně povolovaná stavba bránila jejich budoucím stavebním záměrům, vezme stavební úřad takové námítky v úvahu pouze tehdy, pokud již i tyto sousedé o povolení jimi zamýšlené stavby sami požádali. K budoucím eventuálním stavebním úmyslům se nepřihlíží a sousedé se v tomto případě mohou úspěšně bránit pouze poukazem na rozpor projednávané stavby s obecně závaznými právními předpisy.

- č. 775 (z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 2. 2001, čj. 31 Ca 179/2000). Užívání stavby se zdrojem hluku. Týká se § 82, 85 a 106 odst. 3 písm. c) SZ, § 34 odst. 1 vyhl. č. 132/1998 Sb. a § 30, 31, 82 odst. 3 písm. a), b), § 96 a § 105 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb. Z rozsudku vyplývá:

I. Kolaudačním rozhodnutím [§ 82 zákona č. 50/1976 Sb. (stavební zákon)] či rozhodnutím o změně v užívání stavby (§ 85 stavebního zákona) se povoluje užívání stavby k určenému účelu, a je-li to zapotřebí, stanoví se podmínky pro užívání stavby. Vždy se však musí jednat o podmínky, které mají oporu v obecně technických požadavcích na výstavbu a vyplývají ze stavebně technického stavu stavby. Pouze takovými podmínkami lze v souladu se stavebním zákonem zajistit veřejné zájmy, ochranu práv a oprávněných účastníků, zejména zájmů na ochraně života a zdraví osob, životního prostředí, hygieny a požární bezpečnosti. Naopak podmínky zmíněných rozhodnutí, které by neměly přímý původ ve stavbě a neupravovaly by

se jimi účinky stavby jako takové, nemají pro svou existenci v uvedených rozhodnutích žádné opodstatnění.

Podmínkami kolaudačního rozhodnutí či rozhodnutí o změně v užívání stavby lze tak regulovat např. dobu provozu větrné elektrárny, jejíž vrtule v určitém čase způsobují překročení nejvyšší přípustné hladiny hluku. Nelze jimi však regulovat provozní dobu restauračního zařízení v obavě, že by snad jeho návštěvníci mohli být hluchí.

II. Podle § 32 zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, nesmí hluk z provozu služeb a hluk z veřejné produkce hudby překročit hygienické limity upravené prováděcím právním předpisem. Pokud tyto povinnosti nejsou plněny, náleží okresnímu hygienikovi právo vydávat rozhodnutí, jimiž se zabezpečí plnění úkolů státní právy při ochraně veřejného zdraví, včetně rozhodnutí, jimiž za tím účelem uloží úpravu staveb a provozu [§ 82 odst. 3 písm. a) a b) a § 105 odst. 3 cit. zákona].

III. Stavební zákon neumožňuje ukládat právníkům a fyzickým osobám podnikajícím podle zvláštních předpisů pokuty za to, že užívají stavbu (její část) v rozporu s účelem vymezeným v rozhodnutí o změně v užívání stavby, vydaným podle § 85 stavebního zákona. Skutková podstata správního deliktu podle § 106 odst. 3 písm. c) stavebního zákona se totiž týká pouze užívání stavby bez kolaudačního rozhodnutí nebo v rozporu s ním. Jde o stav nežádoucí, který může napravit pouze příslušná legislativní změna.

– č. 783 (z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30.9.1999, čj. 6 A 76/96-27). Výslech svědků ve správním řízení. Týká se § 33 odst. 2 a § 35 správního řádu. Z rozsudku vyplývá:

I. Z ustanovení správního řádu nelze dovodit povinnost správního orgánu provádět výslech svědků (§ 35 spr. ř.) výlučně při ústním jednání, popř. o termínu takového výslechu účastníka řízení vyrozumívat.

II. Jestliže po provedených výsleších svědků je účastník řízení při ústním jednání s provedenými důkazy seznámen a je mu poskytnuta možnost se k nim vyjádřit (§ 33 odst. 2 spr. ř.), popř. navrhnout důkazy doplňující, opakované nebo nové, nelze mít za to, že jeho procesní práva byla porušena.

– č. 785 (z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 9. 1999, čj. 5 A 54/99 - 19). Obnova správního řízení. Týká se § 61 a násl. správního řádu. Z usnesení vyplývá:

I. V návrhu na povolení obnovy správního řízení nestačí jen obecně poukázat na některý z důvodů, uvedených v ustanovení § 62 odst. 1 spr. ř., ale účastník musí uvést konkrétní skutečnosti, o něž svůj návrh opírá. Rovněž by měl uvést, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl a proč je nemohl uplatnit

ještě v průběhu původního řízení; u důvodů uvedených v ustanovení § 62 odst. 1 písm. a), b) a d) spr. ř. by měl uvést též svůj názor, proč měly mít podstatný vliv na rozhodnutí.

II. Pokud účastník správního řízení v návrhu na obnovu řízení nekonkretizuje žádný ze zákonem stanovených důvodů pro povolení obnovy řízení (§ 61 odst. 1 spr. ř.), ale pouze polemizuje s právním názorem, který zaujal správní orgán ve věci, ohledně níž se účastník domáhá povolení obnovy řízení, je rozhodnutí správního orgánu o tom, že obnova řízení se nepovoluje, rozhodnutím procesní povahy, vyloučeným ze soudního přezkumu [§ 248 odst. 1 písm. e) o.s.ř., ve znění před novelou, provedenou zákonem č. 30/2000 Sb.].

INFORMACE A STANOVISKA

K problematice vymezení pojmu „bezprostředně“ v případech vydání příkazu k odstranění stavby.

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 9. 10. 2000 čj. K - 479/00)

Odbor stavebního řádu byl v souvislosti s nařízením odstranění staveb v areálu kulturní památky hospodářského dvora v L. požádán o vymezení pojmu „bezprostředně“.

Z dotazu a připojených příloh bylo zřejmé, že příslušný stavební úřad, vydal spoluvlastníkům hospodářského dvora v L. ústní příkaz k odstranění staveb garáže, dílny, váhy, vedlejší brány, stavby pro bydlení, stodoly a stáje.

Ústní příkaz byl vydán podle § 91 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), podle kterého, jsou-li závadným stavem stavby bezprostředně ohroženy životy osob a není-li možno stavbu zachovat, může stavební úřad výjimečně vydat ústní příkaz k odstranění stavby a zabezpečit odstranění stavby bez projednání s vlastníkem stavby.

Pojem „bezprostředně“ nebo „bezprostřední“ není pro účely stavebního zákona definován. Podle Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Academia, Praha 1994, lze slovem „bezprostřední“ rozumět jednak „přímý, nezprostředkovaný“, jednak „velmi těsný“, (prostorově nebo časově) blízký. V souvislosti s ustanovením § 91 stavebního zákona lze vycházet z toho, že životy osob musí být ohroženy přímo (nezprostředkovaně) závadným stavem konkrétní stavby a toto ohrožení již nastalo, resp. následky závadného stavu stavby se mohou projevit každým okamžikem nebo v blízké budoucnosti, vzápětí, brzy (není však stanoveno, zda jde o hodiny či dny) nebude-li stavba odstraněna. Pro odvrácení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněné zájmy, jako je ochrana života, dává i stavební zákon možnost přímého (bezprostředního) zákroku, kterému nepředchází žádná formální procedura. Tento výjimečný postup však může být využit jen jsou-li záro-

veň splněny obě zákonné podmínky, a to bezprostřední ohrožení života osob a nemožnost stavbu zachovat pro závadnost jejího stavebně technického stavu.

Úvaha o tom, zda takové skutečnosti v konkrétním případě nastaly, náleží stavebnímu úřadu. Pro své závěry musí stavební úřad spolehlivě zjistit skutečný stav a mít k tomu důkazy (prohlídka stavby – místa stavby – dále např. stanovisko statika, soudního znalce eventuálně dalších odborníků, případně dokumentaci stavby), které musí zhodnotit a zvážit všechny okolnosti, a na tomto základě učinit závěr o tom, zda v řešeném případě jsou zjištěným závadným stavem stavby ohroženy životy osob, a zda toto nebezpečí hrozí bezprostředně, zda jsou pro ústní příkaz k odstranění stavby splněny zákonem stanovené podmínky.

Pro úplnost dodáváme, že podle § 91 stavebního zákona je stavební úřad povinen nejpozději do 3 dnů oznámit vlastníkovi stavby písemně rozhodnutí a důvody, pro které byl příkaz vydán. Bezprostřednímu zásahu se tak propůjčuje forma správního aktu – rozhodnutí, které lze přezkoumat prostředky danými zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Územní působnost občanských sdružení není omezena.

(stanovisko odboru ochrany přírody Ministerstva životního prostředí č.j. 25922/00-00P8232b/00 ze dne 8. 12. 2000 k pojmu „místně příslušná organizační jednotka“ v § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)

Pojem „místně příslušná organizační jednotka občanského sdružení“ má význam pouze u občanských sdružení, která se člení na organizační jednotky s odlišnou územní působností. Je jí ta z organizačních jednotek občanského sdružení, která je oprávněna jménem občanského sdružení v daném území jednat navenek (na základě stanov nebo na základě zmocnění osoby oprávněné jednat jménem sdružení).

Ovšem práv podle § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, požívají i občanská sdružení, která se na organizační jednotky nečlení. V takovém případě se pod pojmem „místně příslušná organizační jednotka občanského sdružení“ rozumí toto občanské sdružení jako celek (viz výklad výkladové komise ministra životního prostředí, publikovaný ve Věstníku MŽP, únor 1999, sdělení č. 2/1999 na str. 82).

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, územní působnost občanských sdružení nezmiňuje. Občanská sdružení jsou podle § 2 odst. 3 tohoto zákona právními osobami. Podle § 19a odst. 1 občanského zákoníku může být způsobilost právnických osob nabývat práva a povinnosti omezena jen zákonem. Územní působnost občanských sdružení není žádnými právními předpisy omezena. Ustanovení § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny hovoří o místní příslušnosti organizační jednotky občanského sdružení, nikoliv o místní příslušnosti občanského sdružení.

Pokud občanské sdružení samo ve svých stanovách omezí svou působnost na konkrétní území (např. na katastrální území obce, v níž sídlí), znamená to, že svou činnost bude vyvíjet pouze na tomto území, a nebude zřejmě ani požadovat informace podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny o správních řízeních

vztahujících se k jinému než k tomuto území. Vymezení územní působnosti však není jeho povinností.

Vztah rozhodnutí o změně v užívání stavby ke kolaudačnímu rozhodnutí.

(z odpovědi odboru stavebního řádu MMR ze dne 30. 4. 2001 č.j. K - 204/01 k aplikaci § 85 stavebního zákona)

K dotazu, zda je povinností opatřit nové kolaudační rozhodnutí pro nábytkářskou provozovnu v případě, že pravomocným rozhodnutím stavebního úřadu byla povolena změna v užívání administrativní budovy a skladů na uvedenou provozovnu, když nový účel užívání stavby nevyžadoval provedení stavebních změn a nebylo tedy vydáváno stavební povolení, Ministerstvo pro místní rozvoj sdělilo:

1. Podle § 17 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů, je podnikatel povinen zajistit, aby provozovna byla způsobilá k provozování živnosti podle zvláštních předpisů. Jako na zvláštní předpis se odkazuje i na zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

2. Podle ustanovení § 76 odst. 1 stavebního zákona dokončená stavba nebo ta část stavby, na které byla provedena změna (nástavba, přístavba, stavební úpravy) nebo udržovací práce, vyžadují kolaudační rozhodnutí jen v tom případě, že vyžadovaly stavební povolení.

Pokud má být stavba nebo její část, na které byla prováděna změna vyžadující stavební povolení, užívána jako provozovna, pak je podle § 82 odst. 3 stavebního zákona kolaudační rozhodnutí zároveň osvědčením, že provozovna je způsobilá k provozu.

3. Stavební zákon v ustanovení § 85 pamatuje i na případy, kdy je potřeba v průběhu existence stavby změnit účel jejího užívání určený v kolaudačním rozhodnutí. Podle § 85 odst. 1 jsou změny ve způsobu užívání stavby přípustné jen na základě rozhodnutí stavebního úřadu o změně v užívání stavby (rekolaudace). Pokud je stavba (její část) užívána na základě takového rozhodnutí o změně v užívání stavby jako provozovna, je rozhodnutí o změně v užívání stavby zároveň osvědčením o tom, že provozovna je způsobilá k provozu. Pro vydání kolaudačního rozhodnutí v případech, kdy změna v užívání stavby není spojena se stavební změnou, není opora v zákoně.

Kolaudační rozhodnutí se podle § 85 odst. 2 stavebního zákona vydává jen tehdy, když je změna v užívání stavby spojena se stavebními změnami (nástavba, přístavba, stavební úpravy), pro které bylo potřeba nejprve vydat stavební povolení.

Odbor stavebního řádu MMR k žádosti Státní energetické inspekce ze dne 28.5.2001 zn. 90.230/197/Sm/hi otiskuje pro obecné stavební úřady v plném znění následující stanovisko.

Vyplyvá z něho, že Státní energetická inspekce se bude standardně zabývat jen vybranými druhy staveb, specifikovanými v bodech 3 a 4. Zákon č. 406/2000 Sb. však nerozlišuje, u kterých staveb je či

není SEI dotčeným orgánem státní správy v řízeních vedených stavebními úřady. Z uvedených důvodů bude potřebné, aby stavební úřady na základě předkládaných dokumentací uváděly v oznámení o zahájení územního a stavebního řízení alespoň základní charakteristiky navrhovaných staveb z hlediska hospodaření energií.

ČR - Státní energetická inspekce
Ústřední inspektorát
Štěpánská 15
Praha 2

Č. j. 90.230/197/Sm/hi

28. května 2001

Stanovisko

k působení SEI v řízeních podle stavebního zákona podle § 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., (energetický zákon) a podle § 13 odst. 2 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií.

Od 1. ledna 2001 došlo ke změně v postavení SEI při vydávání některých vyjádření a stanovisek k dokumentaci pro územní řízení a k projektové dokumentaci staveb. K uvedenému termínu nabyly účinnosti nové zákony:

- zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon),
- zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií.

Zákon č. 406/2000 Sb. stanovuje v § 13 odst. 2, že Státní energetická inspekce je dotčeným orgánem státní správy při ochraně zájmů chráněných tímto zákonem v řízeních, která provádějí stavební úřady (mimo řízení prováděná MO, MV nebo MS, pokud vykonávají činnost stavebních úřadů, viz odst. 1 téhož §). Zákon č. 458/2000 Sb. v § 94 odst. 2 stanovuje, že SEI je účastníkem územního řízení a dotčeným orgánem státní správy při ochraně zájmů chráněných zvláštními právními předpisy. Dále zákon č. 458/2000 Sb. pro výstavbu vybraných zařízení ve všech odvětvích energetiky, kdy výstavba zařízení vyžaduje státní autorizaci, ustanovuje MPO jako účastníka územního řízení a dotčený orgán při stavebním řízení.

SEI bude v řízeních podle stavebního zákona spolupůsobit podle následujícího rozdělení a stanovení hranic:

1. Územní energetické koncepce

SEI je dotčeným orgánem státní správy při pořizování územní energetické koncepce. Posuzování územní energetické koncepce provádí SEI bez ohledu na výši energetické náročnosti. Posuzování bude zaměřeno na respektování povinného obsahu podle § 4 odst. 5 zákona č. 406/2000 Sb.

2. Pořizování územně plánovací dokumentace

SEI se bude vyjadřovat v průběhu pořizování územně plánovací dokumentace, bude-li o to požádána orgánem územního plánování, a to za současného předpokladu, že územně plánovací dokumentace obsahuje řešení energetického zásobování území.

3. Územní řízení o umístění staveb

SEI je účastníkem územního řízení ve smyslu § 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb. V zájmu účelnosti a účinnosti jeho působení se SEI zúčastňuje především v těchto řízeních:

- při územním řízení u staveb budov s roční energetickou spotřebou v určené minimální výši podle charakteru budov (viz hranice podle bodu 4.),
- při územním řízení u staveb rozvodů tepla a tepelných sítí délky nad 200 m a přenášeném ročním množství tepla nad 3000 GJ,
- při územním řízení u staveb nových zdrojů tepla o výkonu nad 5 MW_t a zdrojů elektřiny z tepelných procesů s výkonem nad 10 MW_e. Při užití plynových turbín se postavení SEI vztahuje na výkony nad 2 MW_e a při užití spalovacích motorů na výkony nad 0,8 MW_e.

[Poznámka: MW_t jsou MW tepelné, MW_e jsou MW elektrické.]

4. Stavební řízení

SEI je dotčeným orgánem státní správy ve smyslu § 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb. Z hlediska efektivnosti posuzování hospodárnosti užití energie je nezbytné výslovně vyjádření SEI v následujících případech:

- při stavebním řízení u staveb budov s roční energetickou spotřebou v určené minimální výši podle charakteru budov
 - a) obytné budovy – nad roční spotřebu energie 700 GJ (odpovídá u zemního plynu 20 000 m³ nebo elektrické energie 200 MWh a rozhoduje součet spotřeby všech druhů energie);
 - b) občanské budovy – nad roční spotřebu energie 1 500 GJ (odpovídá u zemního plynu 40 000 m³ nebo elektrické energie 400 MWh a rozhoduje součet spotřeby všech druhů energie);
 - c) budovy výrobní, průmyslové, zemědělské a ostatní – nad roční spotřebu energie 35 000 GJ.

[Poznámka: Vysvětlivky k rozdělení druhu budov jsou uvedeny v části 3.2.1. normy ČSN 73 0540-2 Tepelná ochrana budov, Část 2: Funkční požadavky. Jedná se o budovy obytné, budovy občanské s převážně dlouhodobým pobytem lidí, což jsou budovy školské, zdravotnické, administrativní, ubytovací, veřejně správní a stravovací, budovy občanské ostatní, budovy výrobní průmyslové, které se dělí pro velmi lehkou, lehkou, středně těžkou a těžkou práci, budovy zemědělské.]

- při stavebním řízení u staveb rozvodů tepla a tepelných sítí délky nad 200 m a přenášeném ročním množství tepla nad 3000 GJ;
- při stavebním řízení u staveb nových zdrojů tepla o výkonu nad 5 MW_t a zdrojů elektřiny z tepelných procesů s výkonem nad 10 MW_e. Při užití plynových turbín se postavení SEI vztahuje na výkony nad 2 MW_e a při užití spalovacích motorů na výkony nad 0,8 MW_e.

Pokud zákon č. 406/2000 Sb. v § 6 odst. 4 ukládá povinnosti vlastníku budovy a společenství vlastníků jednotek, na které ještě nebylo vydáno stavební povolení, bude to SEI považovat za povinnost stavebníka (investora).